

Корсаков С. С.,

науковий співробітник відділу місцевих фінансів
Науково-дослідного фінансового інституту
Академії фінансового управління
Міністерства фінансів України

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Проаналізовано можливі шляхи підвищення фінансової спроможності місцевих бюджетів на основі розрахунку статистичних індикаторів. Розглянуто можливість закріплення податку на прибуток за доходами обласних бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.

Ключові слова: місцеві бюджети, обласні бюджети, податок на прибуток, дотації, валовий регіональний продукт.

У сучасних соціально-економічних умовах постає проблема фінансової забезпеченості місцевих бюджетів у системі міжбюджетних відносин. Одним із шляхів розв'язання цієї проблеми є закріплення додаткового регулюючого податку у складі доходів місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.

Проблемам стабільності фінансової основи місцевих бюджетів та реформування міжбюджетних відносин присвячені праці зарубіжних вчених, таких як Р. Бодвей, Р. Болл, Р. Масгрейв, У. Оутс, В. Танзі, Ч. Тібу, А. Шах та ін. Над проблематикою міжбюджетних відносин та їх удосконаленням в Україні активно працюють В. Л. Андрущенко, В. В. Зайчикова, О. П. Кириленко, І. О. Луніна, К. В. Павлюк, С. В. Слухай, Л. Л. Тарангул, І. Я. Чугунов, В. Я. Швець та ін. У російській фінансовій науці цьому питанню присвячені праці Т. В. Грицюк, О. А. Гришанової, А. Г. Ігудіна, В. М. Лексіна, В. Б. Христенко та ін. Натомість питання розширення фінансової автономії місцевих бюджетів при побудові міжбюджетних відносин досліджено недостатньо.

Метою статті є визначення проблем підвищення фінансової спроможності обласних бюджетів у контексті міжбюджетних відносин в Україні з огляду на досвід зарубіжних країн, зокрема Швеції.

Для забезпечення стабільної фінансової основи місцевих бюджетів виникає необхідність перегляду складу закріплених за ними доходів, які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів з метою зниження дотаційності місцевих бюджетів та підвищення фінансової стабільності їхньої дохідної бази.

Серед дохідних джерел, що становлять найбільшу питому вагу в державному бюджеті, та за рахунок яких здійснюється надання дотацій вирівнювання місцевим бюджетам, слід виокремити податок на додану вартість (ПДВ) та податок на прибуток підприємств (ППП)¹.

¹ Про Державний бюджет України на 2011 рік : закон України від 23.12.2010 № 2857-VI // Голос України. – 2010. – № 249.

Враховуючи складність адміністрування та справляння ПДВ, цей податок не може застосовуватися як закріплений в доходах місцевих бюджетів. Зважаючи на це, було проаналізовано можливість використання ППП як додаткового фіскального джерела підвищення фінансової спроможності обласних бюджетів.

Основним критерієм визначення відсотка відрахування ППП було прийнято коефіцієнт співвідношення обсягу податку на прибуток підприємств по області до обсягу дотації вирівнювання обласному бюджету. Критерієм оптимального заміщення податку на прибуток підприємств в обсязі дотацій є максимально наближене до одиниці значення коефіцієнта їх співвідношення. У табл. 1 визначені коефіцієнт співвідношення обсягу ППП до обсягу дотації вирівнювання обласним бюджетам та його середнє арифметичне, середнє геометричне, мінімальне і максимальне значення за 2005–2009 рр.

Аналіз отриманих розрахунків виявив, що найбільше значення коефіцієнта (у середньому) спостерігається у Донецькій області на рівні 417,092, а найменше – у Тернопільській області на рівні 0,671. Найбільш диференційованими та віддаленими від оптимального значення коефіцієнта співвідношення у 2005 р. є Запорізька (36,908), Одеська (14,013), Полтавська (10,704), Київська (9,984) та Луганська (8,751) області, а найбільш наближеними до нього – Закарпатська (1,001), Херсонська (1,110) та Вінницька області (1,184). За даними показників у 2006 р., максимальне значення коефіцієнта співвідношення було у Донецькій області – 39,595, а мінімальне – 0,669 у Тернопільській області. Тобто обсяг надходження ППП у Донецькій області майже в 40 разів перевищив обсяг дотацій вирівнювання обласному бюджету, а у Тернопільській області наявне недозаміщення податком на прибуток дотації вирівнювання обласному бюджету. Меншою диференціація показника була у 2007 р., показовими у цьому сенсі є Донецька, Запорізька та Одеська області, в яких коефіцієнт найбільш віддалений від оптимального показника – 1572,623; 15,067; 10,101 відповідно.

Таблиця 1

Коефіцієнт співвідношення обсягу податку на прибуток підприємств до обсягу дотації вирівнювання обласному бюджету

Регіон	2005	2006	2007	2008	2009	Середнє арифметичне	Середнє геометричне
АР Крим	1,567	1,242	1,695	1,236	0,854	1,319	1,283
Вінницька	1,184	1,033	1,490	1,159	0,635	1,100	1,060
Волинська	1,428	1,103	1,447	1,388	0,710	1,215	1,176
Донецька	–	39,595	1572,623	47,901	8,247	417,092	70,425
Житомирська	1,311	0,857	1,315	1,156	0,746	1,077	1,050
Закарпатська	1,001	1,013	1,322	1,145	0,636	1,023	0,995
Запорізька	36,908	10,936	15,067	9,430	3,881	15,244	11,735
Івано-Франківська	1,797	1,581	2,165	1,473	0,749	1,553	1,467
Київська	9,984	3,458	8,222	8,806	28,697	11,833	9,357

Продовження табл. 1

Реґіон	2005	2006	2007	2008	2009	Середнє арифметичне	Середнє геометричне
Кіровоградська	1,140	0,996	1,402	1,014	0,565	1,023	0,981
Луганська	8,751	4,131	5,469	5,257	1,358	4,993	4,265
Львівська	6,946	4,659	3,722	2,811	1,603	3,948	3,523
Миколаївська	5,232	3,496	5,101	2,988	2,883	3,940	3,811
Одеська	14,013	7,105	10,101	8,321	7,595	9,427	9,133
Полтавська	10,704	5,094	7,658	6,258	3,331	6,609	6,137
Рівненська	2,468	1,136	2,227	1,786	1,022	1,728	1,627
Сумська	3,402	2,340	2,255	1,725	1,742	2,293	2,220
Тернопільська	0,712	0,669	0,892	0,685	0,395	0,671	0,649
Харківська	13,771	8,185	8,023	5,831	2,885	7,739	6,862
Херсонська	1,110	0,793	0,945	0,826	0,550	0,845	0,823
Хмельницька	1,647	1,041	1,899	1,486	0,971	1,409	1,362
Черкаська	2,021	1,613	2,494	2,732	0,649	1,902	1,705
Чернівецька	0,857	0,710	1,157	0,992	0,669	0,877	0,859
Чернігівська	1,781	1,116	1,673	1,233	0,727	1,306	1,244
<i>Мінімальне значення</i>	<i>0,712</i>	<i>0,669</i>	<i>0,892</i>	<i>0,685</i>	<i>0,395</i>	<i>0,671</i>	<i>0,649</i>
<i>Максимальне значення</i>	<i>36,908</i>	<i>39,595</i>	<i>1572,623</i>	<i>47,901</i>	<i>28,697</i>	<i>417,092</i>	<i>70,425</i>

Розраховано за даними Міністерства фінансів України.

У 2008 р. найвіддаленіше від оптимального значення коефіцієнта співвідношення у Донецькій області – 47,901. У 2009 р. максимальне значення показника було у Київській (28,697), а мінімальне – у Тернопільській області (0,395), тобто обсяг надходження податку на прибуток у Київській області майже у 29 разів перевищив обсяг дотації вирівнювання обласному бюджету. Водночас у Тернопільській області, як і в 2006 р., наявне недозаміщення дотацій вирівнювання податком на прибуток.

З отриманих розрахунків бачимо, що податок на прибуток найоптимальніше заміщується в обсязі дотацій (у середньому) у Херсонській та Чернівецькій областях, тобто коефіцієнт співвідношення обсягу податку на прибуток підприємств до обсягу дотації вирівнювання обласному бюджету становить 0,845 та 0,877 відповідно.

У зв'язку з кризовими явищами в економічній та соціальній сферах спостерігалось зменшення доходів підприємств і організацій, що призвело до зниження обсягу податкових надходжень. Відтак виникла необхідність проаналізувати темп росту коефіцієнта співвідношення обсягу ППП до обсягу дотації вирівнювання обласному бюджету за 2006 – 2009 рр. (табл. 2).

Розрахований темп зростання відображає постійні коливання показника співвідношення обсягу ППП до обсягу дотації вирівнювання обласному бюджету. Найбільший темп зростання спостерігався у Донецькій області у 2007 р. відносно 2006 р. Порівняно з 2007 р. темп росту цього коефіцієнта у 2008 р. знизився з показника 39,718 до 0,03.

Динаміка коефіцієнта співвідношення обсягу податку на прибуток підприємств до обсягу дотації вирівнювання обласному бюджету

Регіон	2006	2007	2008	2009	Середнє арифметичне
АР Крим	0,792	1,365	0,729	0,691	0,894
Вінницька	0,872	1,443	0,778	0,548	0,910
Волинська	0,772	1,312	0,960	0,511	0,889
Донецька	—	39,718	0,030	0,172	13,307
Житомирська	0,654	1,534	0,879	0,645	0,928
Закарпатська	1,012	1,305	0,866	0,556	0,935
Запорізька	0,296	1,378	0,626	0,412	0,678
Івано-Франківська	0,880	1,369	0,680	0,508	0,859
Київська	0,346	2,377	1,071	3,259	1,763
Кіровоградська	0,874	1,408	0,723	0,557	0,891
Луганська	0,472	1,324	0,961	0,258	0,754
Львівська	0,671	0,799	0,755	0,570	0,699
Миколаївська	0,668	1,459	0,586	0,965	0,919
Одеська	0,507	1,422	0,824	0,913	0,916
Полтавська	0,476	1,503	0,817	0,532	0,832
Рівненська	0,460	1,960	0,802	0,572	0,949
Сумська	0,688	0,964	0,765	1,009	0,857
Тернопільська	0,940	1,332	0,768	0,576	0,904
Харківська	0,594	0,980	0,727	0,495	0,699
Херсонська	0,714	1,191	0,874	0,666	0,862
Хмельницька	0,632	1,825	0,782	0,654	0,973
Черкаська	0,798	1,546	1,095	0,238	0,919
Чернівецька	0,828	1,630	0,857	0,675	0,997
Чернігівська	0,626	1,499	0,737	0,589	0,863

Розраховано за даними табл. 1.

Проаналізувавши співвідношення обсягу податку на прибуток підприємств до обсягу дотації вирівнювання обласному бюджету, пропонуємо для зарахування в обласний бюджет фіксовані частки ППП, які забезпечили б найбільше наближення до одиниці. Було розраховано співвідношення обсягу ППП до дотації вирівнювання обласному бюджету з частками ППП у розмірі 5 %, 4 та 3 %.

За результатами проведених розрахунків запропоновані нормативи відрахування відсотків податку на прибуток спричинили деяку диспропорцію між обсягами надходження податку на прибуток та дотаціями вирівнювання обласним бюджетам, зміст якої полягає у переважанні надходжень за ППП над дотаціями вирівнювання обласним бюджетам. Насамперед, це стосується диференціації між Донецькою, Київською, Запорізькою та Одеською областями, в яких коефіцієнт співвідношення обсягу ППП до

дотації вирівнювання обласному бюджету за всіма частками податку на прибуток підприємств є найбільшим, водночас в інших областях цей показник розподілений оптимальніше.

Для обґрунтування можливості застосування податку на прибуток як ресурсу підвищення фінансової спроможності місцевих бюджетів проаналізуємо рівень розподілу ППП між обласними бюджетами, базуючись на показнику ВРП (валового регіонального продукту) у розрізі областей. Враховуючи методологію розрахунку індексу податкоспроможності, застосуємо індекс міжрегіонального співвідношення ППП до ВРП, що розраховуватиметься як $\frac{ППП_i / ВРП_i}{\sum ППП_i / \sum ВРП_i}$, де $ППП_i$ – надходження податку на прибуток до загального фонду державного бюджету з i -ї області; $ВРП_i$ – показник валового регіонального продукту i -ї області. Цей показник дасть змогу проаналізувати диференціацію податкової бази податку на прибуток за областями (табл. 3). Еталонними значеннями показника є одиниця як оптимальне значення показника індексу.

Таблиця 3

Індекс міжрегіонального співвідношення ППП до ВРП

Регіон	2005	2006	2007	2008	2009
АР Крим	0,4143	0,4514	0,4998	0,4217	0,5620
Вінницька	0,2196	0,2958	0,3103	0,2613	0,3082
Волинська	0,2948	0,3941	0,3686	0,3766	0,4324
Дніпропетровська	2,7008	2,8551	2,7781	3,5715	2,4406
Донецька	2,6282	2,2058	2,2203	1,8699	1,3925
Житомирська	0,2886	0,3400	0,3680	0,3312	0,4614
Закарпатська	0,1856	0,2871	0,3006	0,2908	0,3617
Запорізька	2,0312	1,7786	1,6424	1,5390	1,4537
Івано-Франківська	0,3020	0,3982	0,4068	0,3092	0,3600
Київська	0,7633	0,8974	0,9236	0,8108	1,3367
Кіровоградська	0,2077	0,2689	0,3035	0,2481	0,3173
Луганська	0,8420	0,7487	0,7565	0,8417	0,5600
Львівська	0,6457	0,7840	0,7962	0,7231	0,9560
Миколаївська	0,7415	0,8615	0,9935	0,7462	1,5745
Одеська	1,0248	1,0304	0,8808	1,0464	1,7057
Полтавська	1,1981	0,9913	1,0821	1,0800	1,3511
Рівненська	0,4419	0,4358	0,5180	0,4670	0,5735
Сумська	0,5270	0,5921	0,4282	0,3845	0,8616
Тернопільська	0,1386	0,1959	0,2041	0,1788	0,2292
Харківська	0,8776	1,1143	1,1250	1,0728	1,2539
Херсонська	0,2480	0,2663	0,2461	0,2453	0,3671
Хмельницька	0,3228	0,3192	0,4581	0,4188	0,5901
Черкаська	0,3459	0,4568	0,4870	0,5728	0,3135
Чернівецька	0,1775	0,2191	0,2825	0,2669	0,3873
Чернігівська	0,3845	0,3743	0,4051	0,3319	0,4339

Розраховано за даними Міністерства фінансів України та Державного комітету статистики України.

Розраховані показники індексу представлені у вигляді гістограми розподілу значень індексу (рисунок). З графіка бачимо, що найбільшою концентрацією показників є у діапазонах 0,25–1. Гістограма ілюструє значну лівосторонню асиметрію, тобто переважання значень коефіцієнта у проміжках, віддалених від одиниці у бік зменшення. Подібна тенденція простежується практично за весь аналізований період.

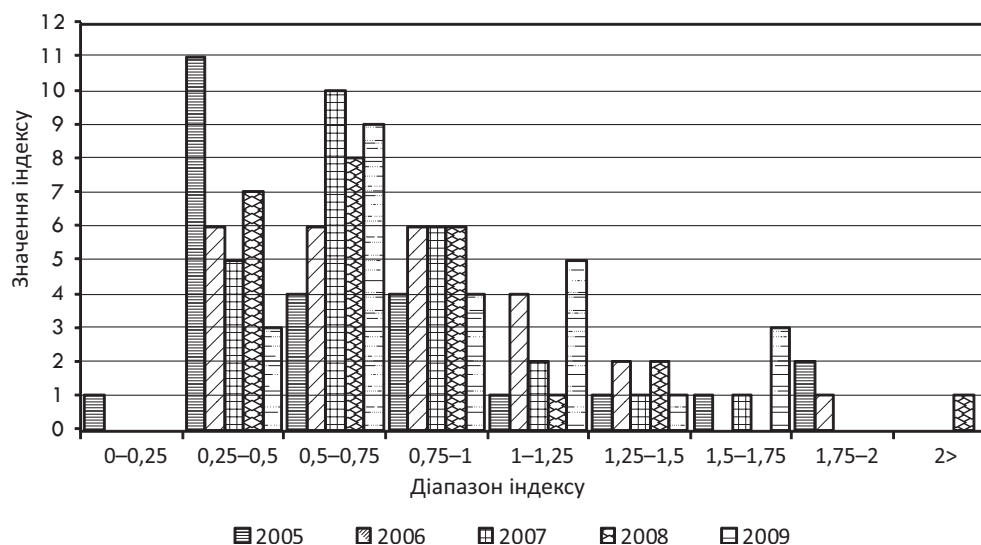

Рисунок. Розподіл значень індексу міжрегіонального співвідношення ППП до ВРП

Розраховано за даними Міністерства фінансів України та Державного комітету статистики України.

На основі розрахованих показників індексу міжрегіонального співвідношення ППП до ВРП виконано статистичний аналіз показників ряду розподілу, зокрема показників центру розподілу, порядкової статистики та варіації.

Значення статистичних показників ряду розподілу індексу міжрегіонального співвідношення ППП до ВРП свідчать про значний ступінь варіації показника протягом усього періоду (табл. 4). Спостерігаються коливання у діапазоні мінімального та максимального значень показника за весь період, тобто можна констатувати несталі розмах варіації.

Середнє значення показника та значення медіани мають нестійку тенденцію до зростання; відхилення між цими показниками змінюється протягом періоду в діапазоні 0,1876–0,0432. Оптимальним значенням показника індексу міжрегіонального співвідношення ППП до ВРП є одиниця, тому за ідеальних умов такого самого значення мають набувати медіана та середнє значення. Ці показники за весь досліджуваний період менші за одиницю, що свідчить про зміщення ліворуч центра розподілу, тобто простежується лівостороння асиметрія.

Динаміка абсолютних показників варіації вказує на незначну тенденцію до зменшення міри та ступеня варіації. Це стосується, зокрема, середнього лінійного відхилення, розмаху варіації, середнього квадратичного відхилення.

Статистичні показники ряду розподілу індексу міжрегіонального співвідношення ППП до ВРП

Показник	2005	2006	2007	2008	2009
Мінімальне значення	0,2364	0,3228	0,3966	0,3251	0,3886
Максимальне значення	1,8043	1,7950	1,7439	2,0514	1,7440
Середнє значення	0,7121	0,8136	0,7626	0,7446	0,8891
Медіана	0,5245	0,7897	0,6590	0,6803	0,8459
<i>Абсолютні коефіцієнти варіації</i>					
Розмах варіації	1,5679	1,4722	1,3473	1,7263	1,3553
Дисперсія	0,2340	0,1320	0,1061	0,1473	0,1464
Середнє лінійне відхилення	0,3819	0,2999	0,2559	0,2880	0,3211
Середнє квадратичне відхилення	0,4838	0,3633	0,3257	0,3838	0,3826
<i>Відносні коефіцієнти варіації</i>					
Лінійний коефіцієнт варіації	53,6300	36,8614	33,5491	38,6840	36,1132
Коефіцієнт осциляції	220,1892	180,9525	176,6692	231,8380	152,4396
Квартильний коефіцієнт варіації	12,2489	21,1094	13,3200	13,8886	22,4947

Розраховано за даними Міністерства фінансів України.

Лінійний коефіцієнт варіації показує, що частка середнього значення абсолютних відхилень індексів міжрегіонального співвідношення ППП до ВРП від їх середнього значення має нестійку тенденцію до зниження (від 53,630 до 36,1132). Показники свідчать про суттєві коливання індексу міжрегіонального співвідношення ППП до ВРП.

Коефіцієнти осциляції та квартильний коефіцієнт варіації демонструє, що різниця між максимальним і мінімальним значенням коефіцієнта на 220,2 % перевищує їх середнє значення у 2005 р.; на 181 % – у 2006; на 176,7 % – у 2007; на 231,8 % – у 2008 та на 152,4 % у 2009 р., а половина значень – на 12,2 %; 21,1; 13,3; 13,9; 22,5 % за відповідний аналізований період.

Отже, за результатами аналізу рядів розподілу показників індексу міжрегіонального співвідношення ППП до ВРП слід зробити такі висновки:

- протягом усього досліджуваного періоду середнє значення та медіана менші від оптимального значення. Це означає, що для всіх трьох сукупностей показників характерна лівостороння асиметрія, що засвідчує високу нерівномірність та незабезпеченість надходженнями з ППП у більшості областей;
- коефіцієнти осциляції та квартильний коефіцієнт варіації демонструють значні коливання між різницею максимальних та мінімальних значень індексу та середнім значенням, а також половинним значенням, що свідчить про неоднорідність значень показників сукупності.

На нашу думку, було б доцільно встановити плаваючий відсоток частини відрахування податку на прибуток до доходів обласних бюджетів, що враховуються при встановленні обсягу міжбюджетних трансфертів. За таких обставин виникає необхідність визначення елементів, що можуть застосо-

уватися в алгоритмі розрахунку відсотка зарахування податку на прибуток у складі доходів, що закріплюються за обласними бюджетами з метою підвищення фінансової спроможності обласних бюджетів та зниження їх дотаційності. Для здійснення кореляційно-регресійного аналізу було обрано показники надходження з податку на прибуток по областях, валового регіонального продукту та чисельності населення.

Валовий регіональний продукт – макроекономічний показник, що найточніше відображає рівень соціально-економічного розвитку регіонів. Основні регіональні фінансові показники формуються без урахування обсягу ВРП, що є однією з причин невдалого розв’язання проблем подолання диспропорції соціально-економічного розвитку регіонів.

Чисельність населення області вказує на потенційну кількість споживачів суспільних послуг, надання яких фінансується з відповідного обласного бюджету.

Побудувавши кореляційну матрицю залежності, можна прослідкувати щільність зв’язку між показниками надходження з податку на прибуток за областями, валового регіонального продукту та чисельності населення (табл. 5).

Таблиця 5

Кореляційна матриця залежності обсягу надходжень податку на прибуток за областями, чисельності населення області та показників ВРП

	Надходження з податку на прибуток по області	ВРП	Чисельність населення
Надходження з податку на прибуток по області	1		
ВРП	0,966 915 647	1	
Чисельність населення	0,673 381 463	0,746 342 649	1

Розраховано за даними Міністерства фінансів України та Державного комітету статистики України.

Валовий регіональний продукт має тісний факторний зв’язок з доходами місцевих бюджетів та чисельністю населення. Насамперед, про це свідчить виконаний регресійний аналіз залежності доходів обласних бюджетів від ВРП. Щільність зв’язку $R^2 = 0,957\ 242\ 56$, що підтверджує міцність зв’язку показників.

Міцний зв’язок спостерігається між показниками зведених бюджетів областей та валовим регіональним продуктом $R^2 = 0,977\ 229\ 147$. Це вказує на те, що показник валового регіонального продукту об’єктивно відображає зміни показника зведеного бюджету області.

Регресійний аналіз залежності податку на прибуток від чисельності населення та ВРП підтверджує тісний зв’язок $R^2 = 0,940\ 185\ 536$.

Представлені моделі регресійно-кореляційного аналізу дають змогу виявити взаємозалежність макроекономічних показників та їх вплив на надходження від податку на прибуток підприємств.

Валовий регіональний продукт найбільш точно демонструє соціально-економічний розвиток регіонів. Спираючись на беззаперечний зв'язок ВРП з податком на прибуток, можна дійти висновку про необхідність застосування показника в алгоритмі розрахунку частини податку на прибуток, що зараховувався б до обласних бюджетів.

Податок на прибуток, що стягується у реальному секторі економіки, найбільш тісно корелює з ВРП, отже включення частини податку на прибуток знизить дотаційність та істотно підвищить обсяг надходжень до обласних бюджетів України. Основою фінансових розрахунків має стати ВРП. Водночас застосування податку на прибуток може суттєво ускладнити методику розрахунку обсягу міжбюджетних трансфертів через необхідність періодичного перегляду нормативів відрахування податку в обласні бюджети.

Зарубіжний досвід підтверджує низьку ефективність застосування податку на прибуток як регулюючого податку. Зокрема, у Швеції, що має одну з найефективніших моделей фіскального федералізму, відсутні регулюючі податки. Попри наявність розподілу прибуткового податку з громадян між муніципальними бюджетами комун і ландстингів, цей податок по суті не має регулюючого характеру для бюджетної системи країни. Конституція встановлює право територіальних громад стягувати податкові платежі і визначати розміри податкових ставок. На рівні комун стягується тільки податок на доходи фізичних осіб (прибутковий податок). При цьому ландстинги і комуни встановлюють окремо свої ставки прибуткового податку. Середній сукупний рівень ставок у 2008 р. становив близько 31,44 % (максимальний – 33,23 %, мінімальний – 30,37 %), з них у комунах – 20,71 %, у ландстингах і регіонах – 10,73 %. Відсоткове співвідношення податкових надходжень між центральним бюджетом, бюджетами ландстингів і бюджетами комун дорівнює приблизно 67 : 11 : 22, що простежується за даними табл. 6.

Таблиця 6

Розподіл податків і платежів між рівнями бюджетної системи Швеції на 2009 р.

Відрахування податків і платежів до бюджетів різних рівнів	Питома вага, %
Податкові відрахування до бюджету Євросоюзу	0,50
Податки, що перераховуються до бюджетів комун (муніципалітетів), у тому числі:	21,6
– муніципальний прибутковий податок (з урахуванням податкових пільг)	15,8
– основні пенсійні внески (пенсійні нарахування)	5,8
Податки, перераховані до бюджетів ландстингів, у тому числі:	9,81
– муніципальний прибутковий податок (з урахуванням податкових пільг)	0,2
– податок на нерухомість (будівлі, будови) нерезидентів	0,01
– податок на нерухомість	1,6

Відрахування податків і платежів до бюджетів різних рівнів	Питома вага, %
Податки, перераховані до центрального (національного) бюджету, <i>у тому числі:</i>	41,7
– державний прибутковий податок	2,8
– ПДВ	20,4
– податок на прибуток (корпоративний податок)	6,9
– податок на капітал (податок на відсотки, дивіденди і приріст капіталу)	2,7
– митні збори (марки, товарні знаки тощо)	0,6
– імпортні мита	0,4
– акцизи (податки на алкоголь, тютюн, вино, пиво)	1,5
– енергетичний податок	2,6
– екологічні податки (податки на всі види енергетичного палива, податок на вихід вуглекислого газу, сірчаний податок)	2,2
– податок на дорожній транспорт	1,1
– інші податки	0,8
– заборгованість зі сплати податків	–0,3
Платежі до системи пенсійного забезпечення, <i>у тому числі:</i>	26,39
– внески на соціальне страхування (виплачуються роботодавцем)	26,7
– внески на соціальне страхування (виплачуються працівниками)	0,8
– спеціальні внески роботодавців щодо пенсійного забезпечення	2,1
– внески на страхування життя для окремих професій	0,09
– пільги щодо соціальних внесків (скорочення внесків)	–3,3
<i>Разом</i>	<i>100,00</i>

Розраховано за даними Міністерства фінансів Швеції (www.regeringen.se).

Система розподілу дохідних джерел між рівнями бюджетної системи Швеції з позицій як західної, так і вітчизняної фінансової науки є дещо незвичною, оскільки органи місцевого самоврядування формують у середньому більше 60 % доходів своїх бюджетів лише за рахунок прибуткового податку з громадян. Розмежування дохідних джерел також деякою мірою відмінний від рекомендацій Європейської хартії місцевого самоврядування. Зокрема, на рівні комун не визначена така група податкових надходжень, як місцеві податки і збори.

Щодо податку на прибуток, то його відрахування здійснюється до центрального (національного) бюджету. Практика Швеції, як і вітчизняна практика, засвідчує, що закріплення податку на прибуток підприємств у складі доходів місцевих бюджетів не відповідає сучасним фіскальним умовам.

Підбиваючи підсумки, робимо висновок, що податок на прибуток підприємств не може бути регулюючим податком у системі міжбюджетних відносин через диспропорцію розміщення податкової бази, а також значну диференціацію відношення обсягу податку на прибуток підприємств до обсягу дотації вирівнювання обласному бюджету.

Отже, повернення до практики щорічного перегляду нормативів відрахування ППП до місцевих (обласних) бюджетів, яка застосовувалась у 1991–2001 рр., у сучасних фіскальних умовах спричинить диспропорцію в регіонах та порушить гнучкість механізму перерахування дотацій. Відтак виникає необхідність збільшення дохідної бази місцевих бюджетів шляхом закріплення інших загальнодержавних податків і зборів, або кардинального перегляду інструментів міжбюджетного регулювання. Подальші дослідження необхідно зосередити на визначенні оптимальної величини частки власних доходів місцевих бюджетів, їх складу та частки відрахувань від загальнодержавних податків до місцевих бюджетів.